

فرهنگی که از امام رضا(ع) نیاموختیم

قلم‌فرهنگی از امام رضا

در بستر جامعه ما تفکرها و عقاید مختلف و نگرش ها و بینش های مختلفی وجود دارد و این مسئله به خودی خود، چیز بدی نیست، اما اگر ندانیم چگونه با این پدیده برخورد کنیم و مواجه شویم می‌تواند کار را به یک بحران بکشد و موجب اصطکاک ها و شکاف ها و ناپسامانی های اجتماعی شود. از طرفی جامعه روحانیت دینی در کشور ما بیشتر از آنکه به سمت برخورد چهره به چهره برود و گفت‌وگوی دو طرفه و فرهنگ‌دوست آن را در جامعه رشد داده باشد به سمت سخنرانی ها و تریبون های یک طرفه رفته که البته در جای خودش لازم است، اما باز شدن گره های ذهنی و تأثیرگذاری ها بیشتر در بستر گفت‌وگوها ایجاد می‌شود. درحالی‌که دستوره‌ای دینی ما درباره این مدل گفت‌وگوها و روش و مسلک درست آن و اخلاق برخورد با کسی که نظری متفاوت با نظر ما دارد، بسیار است و اصولی از بیایه‌ی های دینی ما، همین روش برخورد با مخالف است که در سلوک اجتماعی بزرگان دینی ما آمده است. چیزی که باید به عنوان یک موضوع افتخار آمیز و راهگشا به تابلویی بزرگ تبدیل شود و در پیش چشم همگان قرار گیرد تا مبنای عمل و برنامه‌ریزی باشد، موضوعی که امروز خیلی مورد نیاز جوان های جامعه است، جوانی که ذهن او انباشنه از سؤال های بی پاسخ است، سؤال های بی پاسخی که رسوب آن در ذهن جوان، به مرور ریشه‌های اعتقادی او را می‌خورد و از بین می‌برد. در تاریخ اهل بیت^(ع) تنها امام رضا^(ع) بودند که فرصت یافتند این بخش از دین را پیش چشم همگان قرار دهند. این بخش از دین که می‌گوید، منطق دینی ما آن قدر محکم است که ترسی از گفت‌وگو با هیچ کسی را نداریم و از هر گفت‌وگوی آرامی استقبال می‌کنیم. برخی از جنبه های جذاب مناظرات و مباحثات امام رضا^(ع) که باید در جامعه ما به معنای واقعی کلمه الگوگیری شود و بستر تکثیر مدل آن فراهم شود آن بود که در تاریخ نوشته‌اند، امام رضا علیه السلام در مواجهه با کافران و خدائاباوران، از دلیل و برهان های عقلی استفاده می‌کردند، چرا که این طایفه، هیچ کتاب و نقلی را قبول نداشتند و تنها با استناد به عقل، استدلال خود را پیش می‌بردند.

شیوه ایشان در مواجهه با اختلافات اعتقادی و نظرات مخالف، صبر و سعه صدر بود و سعی در آرام کردن فضای مناظره داشتند و در مناظره‌ها به بدی و زشتی از طرف مقابل یاد نمی‌کردند و همواره با انصاف و تمجید از طرف مقابل، شروع به مناظره می‌کردند، گرچه ایشان به دلیل مقام حکومتی خود قدرت آن را داشتند که خلاف این روش عمل کنند. هرگاه مناظره به سکوت یا پذیرش اشتباه از سوی طرف مقابل ختم می‌شد، ایشان مناظره را خاتمه می‌داد و با ادامه مناظره، سبب خرد شدن یا توهین به طرف مقابل را فراهم نمی‌ساخت و همین مدل و شیوه بحث و گفت‌وگوی حضرت با مخالف چه در جنبه محتوایی و چه در جنبه ساختاری اگر در جامعه گسترش می‌یافت بسیاری از مشکلات فرهنگی و ضعف های دینی و خلأهای فکری را در جامعه امروز مشاهده نمی‌کردیم و البته همیشه حرکت کردن به سمت عناصر حیات‌بخش دین و روش زندگی معصومین برای ما، زندگی ما و جامعه ما، راهگشا و موجب اصلاح و پیشرفت بوده و خواهد بود. ان شاءا... .

که تو حج فقرایی..

قدم بگذار در مسیر تا میزبانت شوم

افق آسمان این شهر و دیار یعنی مشهد، با همه شهرهای ایران متفاوت است. اینجا خورشید از افق حرم شما طلوع می‌کند و غروب نمی‌کند. حرم شما برای ما همیشه نور است و روشنایی. اهالی مشهد، همسایه نور هستند و آن قدر دلشان به خانه شما نزدیک است که در هر خیابان شهر ساکن باشند، هنگام غم و شادی، اول از همه به سراغ شما می‌یند. به سراغ عزیزترین همسایه‌شان. این همسایه‌ها رسم میزبانی می‌دانند و هر سال منتظر هستند تا آخر صفر، تمام محبت‌هایی که شما در طول سال به آن‌ها کرده‌اید جبران کنند. همه کمر به همت می‌بندند و می‌شوند میهماندار زائران شما، زائران پیاده شما... هر سال، مردم بسیاری برای عرض ارادت به امام مهربانی‌ها، امام رضا^(ع)، در ایام شهادت ایشان پای پیاده از مسیرها و مکان‌های متفاوت، راهی حرم مطهرشان می‌شوند. شهر مشهد دارای دو ورودی اصلی از مسیر نیشابور و قوچان است. زائران پیاده علی بن موسی الرضا^(ع)، برای آغاز پیاده‌روی، بنا به مسافت مدنظرشان، مبداهای متفاوتی را انتخاب می‌کنند. از سمت جنوب شهر، نیشابور، قدمگاه، ملک‌آباد و از سمت غرب شهر، قوچان، چناران، گل‌مکان معمولاً نقطه شروع این پیاده‌روی هستند. ساکنان این شهرها و مشهدی‌ها نیز در طول این مسیر با برپایی موک‌ها به خدمت این زائران می‌روند، البته بعضی از گروه‌ها هم برای مبدأ، شهر خودشان را انتخاب کرده‌اند و بدون توجه به سختی راه در مسیر عاشقی گام برمی‌دارند. فاصله شهر نیشابور تا مشهد حدود ۱۸۰ کیلومتر و فاصله شهر قوچان تا مشهد حدود ۱۴۵ کیلومتر است. در مسیر نیشابور برای زائران پیاده مسیر مشخصی، جاده قدیم مشهد- نیشابور در نظر گرفته شده است. برای حفظ سلامت زائران، عبور و مرور ماشین در این جاده ممنوع است. پیمودن این مسیر معمولاً ۲ تا ۳ روز طول می‌کشد که زائران می‌توانند شب‌ها را در موک‌ها به‌سر برده و دوباره در ابتدای صبح پیاده‌روی خود را آغاز کنند، البته این موک‌ها در تمام این ایام در طول روز دایر است و آماده خدمت‌رسانی به زائران هستند.

آخرین زیارت

مرد دوباره نگاهی به اطراف انداخت. می‌خواست مطمئن شود کسی نگاهش نمی‌کند. سرش را به دیوار تکیه داد. نگاهش را تا جایی که می‌توانست به آن بالا انداخت. به سبزترین نقطه در آسمان. امشب آخرین شبی بود که می‌توانست این نقطه را ببیند. فردا راهی بود. نه راهی دور، همین نزدیکی‌ها. سرش را آرام آرام به سنگ‌های بغل گوشش سایید. شاید می‌خواست که متبرک کند. اشک‌هایش گوشه چشم‌هایش جمع شد، کافی بود پلک بزند. می‌خواست که این تصویر در اعماق ذهنش ثبت شود. صبح باید خودش را به مأمور زندان معرفی می‌کرد. از فردا تنها تصویرش از حرم بنر نمازخانه بود و گاهی تصاویری که تلویزیون زندان از حرم امام رضا^(ع) پخش می‌کرد.

آیه

و کسی است که آیات خود را به شما نشان می‌دهد و از آسمان برای شما روزی (با ارزشی) می‌فرستد.

سوره غافر آیه ۱۳
ترجمه آیت... مکارم شیرازی

حدیث

مدارا کردن با دشمنان خدا از بهترین صدقه‌هایی است که انسان برای خود و برادرانش می‌دهد.

امام صادق ^(ع)
تفسیرالمنسوب الی الامام العسکری ^(ع) ۲۴۱/۳۵۴

اخلاق راقربانی خودخواهی و منیت خود نکنیم

گفت وگویی شهرآرا با حجت الاسلام والمسلمین جهانگیری درباره سیره امام حسن مجتبی^(ع)

ساحل عباسی

گفت‌وگو

به گزارش شهرآرا، در آستانه شهادت کریم اهل‌بیت^(ع)، امام حسن مجتبی^(ع)، برای بهره‌مندی از زندگی این امام همام در گفت‌وگویی با حجت‌الاسلام والمسلمین یحیی سهروردی جهانگیری درباره آنچه دنیای امروز باید از امام حسن ^(ع) بیاموزد پرسیدیم که دنیای امروز عطش جاری شدن کدام یک از سیره و خصیصه اخلاقی امام حسن مجتبی^(ع) را دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سهروردی جهانگیری، استاد عالی‌حوزه و دانشگاه و مبلغ بین‌المللی مسائل دینی، در پاسخ به سؤال ما گفت: در این موضوع شکی وجود ندارد که اگر امروز امام‌حسن‌علیه‌السلام‌حی‌وحاضر و درقید حیات بودند همان سفره کریمانه را پیش‌روی مسلمانان و امت اسلام پهن می‌کردند و آنچه برای خود نیکو می‌دانستند برای سعادت دنیا و آخرت امت مسلمان و همه مردم دنیا مطرح می‌کردند. وی افزود: ترویج زندگی امام حسن^(ع) و آشنایی مردم با سیره امام از این جهت حائز اهمیت است، چرا که امام حسن^(ع) کریمانه با مردم برخورد و آنچه خود داشتند با مردم تقسیم می‌کردند، در حالی که ما امروز با کاپیتالیسم و سرمایه‌اندوزی با سرمایه‌داری نامتوازی مواجه هستیم که سرمایه‌اندوزی خود را به منافع همه مردم جهان ترجیح می‌دهند. سرمایه‌داری یا همان سرمایه‌اندوزی امروز به‌شیوه اصلی مدیریت جهان تبدیل شده است، مدیریتنی که معنای آن تهی از مردم‌داری و انسانیت است، یعنی دقیقاً مقابل سیره و اندیشه و عملکرد امام

امام حسن مجتبی^(ع)
به ما آموختند: مسلمان هیچ‌گاه منافع شخصی، بومی و ملی خود را بر دیگر مردم تحمیل نمی‌کند و اخلاق راقربانی خودخواهی و منیت نمی‌کند

حسن مجتبی^(ع)، استاد معارف اسلامی خاطرنشان کرد: امروز رسانه‌های غربی و دنیای سرمایه‌داری، افکار عمومی و مردم را به این سمت هدایت می‌کنند تا غرق در تبلیغات دنیای سرمایه‌داری و نمایش‌های کاذبی شوند که نه تضمین‌کننده دنیاست نه آخرت مردم. این موضوع سبب افزایش خودخواهی و تکبر در جهان شده است. به نحوی که در دنیای امروز فقرانه‌تنها اصل بر این قرار گرفته است که فقرافقیر بمانند، بلکه باید از اینکه فقیر هستند نمی‌توانند زندگی شبیه زندگی سرمایه‌گذاران داشته باشند احساس حقارت کنند. وی توضیح داد: موضوع دیگر این است که در دنیای امروز رسانه‌ها و دنیای سرمایه‌داری این گونه تبلیغ می‌کنند و افکار عمومی را به دنبال خود می‌کشند که فقرا باید از پولداری سرمایه‌داران لذت ببرند و پز زندگی آن‌ها را می‌دهند، در حالی که از ماحصل ظلم به فقرا، سرمایه‌داری رونق گرفته است.

حجت‌الاسلام والمسلمین سهروردی جهانگیری خاطرنشان کرد: این مسائل سبب شده در دنیای جدید با سرمایه‌داری کاپیتالیسم به معنای جدید مواجه شویم. موضوعی که شبکه‌های اجتماعی هم به‌آن دامن زدند، به طوری که با روش‌ها و شیوه‌های جدید تبلیغاتی در قالب بلاگری تلاش می‌کنند تا هویت واقعی انسان‌ها را از آن‌ها بگیرند، در حالی که امام‌حسن مجتبی^(ع) به‌عنوان امام عصر خود، اموال خود را خرج حمایت از فقرا و مستمندان جامعه می‌کرد.

استاد معارف دینی با اشاره به ویژگی‌هایی که از سیره امام حسن^(ع) باید در جهان امروز ترویج شود، گفت: بی‌تردید امروز در جامعه جای کریم‌بودن و کرامت بسیار خالی است. جای افرادی در جامعه خالی است

که به‌دور از نگاه‌های سرمایه‌داری، فرهنگ انسانیت و حمایت‌از تنوع بشر را در جامعه جاری‌وساری کنند، همان راه‌وشیوه‌ای که یگانه‌راه و سیره زندگی امام حسن مجتبی^(ع) بود. وی در این باره بیان کرد: دنیای امروز ما نیازمند حضور و معرفی الگوهایی مانند امام حسن مجتبی^(ع) است که اموال خود را با افتخار احسان می‌کند. بی‌شک می‌توان گفت مدرسه‌سازی، اشتغال‌آفرینی و کارآفرینی و هر آنچه به‌عنوان یک کار و امر خیر در جامعه انجام می‌شود ماحصل سخاوت و درسی است که مسلمانان و شیعیان از زندگی و اصول اعتقادی و عملی امام حسن مجتبی^(ع) آموخته‌اند، بنابراین در وضعیت کنونی همه ما نیازمند آموختن و درس گرفتن از محضر امام حسن^(ع) هستیم.

سهروردی جهانگیری تصریح کرد: امروز مردم جهان به شدت تشنه ترویج فرهنگ مساواتی هستند که از سیره عملی امام حسن^(ع) به‌یادگار ماند است. بیماری منحوس کرونا و آنچه از بالا و معضلات اقتصادی بر مردم دنیا تحمیل شد یک بار دیگر به‌ما نشان داد باید در کنار هم باشیم. باید در برابر بلایای طبیعی چون سیل و زلزله، آوارگان جنگ که ماحصل نخوت دنیای سرمایه‌داری و زیاده‌خواهی است با هم یکدل و یک‌رنگ و در کنار

هم متحد باشیم.

وی خاطرنشان کرد: امروز دنیا با حجم وسیعی از مشکلات ناشی از زیاده‌خواهی قدرت‌های مستکبر روبه‌رو است. انسان امروز به شدت نیازمند ترویج کرامتی از سنخ کرامت حسنی است. امروز جهان باید یک‌بار دیگر در کلاس درس امام حسین^(ع) حاضر شود و این درس یک‌بار دیگر تدریس شود که امام به مردم آموخت جواب بدی را نباید بابتی داد، خوبی مهم‌ترین اصلی است که آئمه اطهار^(ع) از جمله، امام حسن مجتبی^(ع) به‌ما آموخته‌اند و بر انجام آن در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی تأکید کرده‌اند.

وی در پایان گفت‌وگو تأکید کرد: امام حسن مجتبی^(ع) به ما آموختند، مسلمان هیچ‌گاه منافع شخصی، بومی و ملی خود را بر دیگر مردم تحمیل نمی‌کند و اخلاق راقربانی خودخواهی و منیت نمی‌کند. امام در دنیایی که همواره سود محوری و منفعت‌جویی اصل بوده است به ما برای همیشه دنیا یاد دادند که باید اخلاق محور عمل کرد تا سختی‌های زندگی تحمل‌پذیر شود و همه در سایه سار امنیت دست‌یافتنی بتوانند به حق مسلم خود در زندگی برسند.

